

da nadomestimo Pruse na ruskem trgu. Rusija bode v Avstrijo pošiljala svojo dobro pšenico in s tem izpodrinila naše ogrske jude, mi pa moramo pošiljati v Rusijo svoje industrijske izdelke. To je jedro cele pogodbe.

Ali pa, — ker nam nedostaje svoje industrije — hočemo li prepustiti, da nam pred nosom tržijo z Rusijo v Avstriji in celo na naših rodni tleh naseljeni naši politični nasprotniki?

Ali hočemo dopuščati, da ugodno priliko izkoristijo pri nas naseljeni tujci, mi pa glejmo z rokami v žepu, kako si oni polnijo žepe s težkimi ruskimi rublji in požirajmo redke sline? — Za Nemce, Italijane, Madjare in jude v Avstriji pač ni namenjena ugodnost nove avstro-ruske trgovinske pogodbe, marveč namenjena je nam, rodnim bratom Rusom, nam Slovanom, da se tem potom gmotno oporemo!

Zaradi tega na noge!

Pripravimo se zarana za ta ugodni preobrat!

Naša domača industrija se začni razvijati in cvesti! Z bistrim razumom se vrzimo na delo za izvršitev te velikanske naloge in ko se to zgodi, potem smemo biti uverjeni, da bode rešena tudi naša narodna zadača!

Kmetijstvo.

Gnojenje sadnih dreves z umetnim gnojem.

Da se mora tudi sadno drevje gnojiti, ako hočemo, da nam donaša obilo in dobrega sadu, to pač ne bode nihče oporekal. A da je jako koristno gnojiti sadno drevje z umetnim gnojem, to pa ne bode vedel vsak preprost sadjar.

Da pa bode gnojenje sadnega drevja z umetnim gnojem imelo tudi pravi uspeh, naj se ravna sledeče:

1. Za doraščeno drevo se vzame 3 kg kajnita, 2 hg tomaževe žlindre in 2 kg mešanega apna. To se zmeša dobro skupaj. Mesto kajnita je dober tudi pepel od drv, katerega pa mora biti mesto 1 kg kajnita pol hektolitra ali poldrugi mernik.

2. Okoli drevesa se površje zemlje na širokost vej drevesa ali pa še dalje z močnimi grablji, najboljša so železne, prav dobro pregrabi, tako, da je vsa zemlja nekoliko zrahljana; na to zrahljano zemljo potrosi se zmes krog in krog enakomerno, a ne pri deblu, nego le bolj pod vejami.

3. Nato se vsa zemlja zopet z grabljami zagradi, tako, da pride ves umetni gnoj zmešan z zemljo.

4. To delo naj se izvrši sedaj v jeseni ali pa zgodaj v spomladi.

Sedaj pa račun.

Jeden kilogram kajnita stane, ako se skupaj naroča v večji množini, 5 vin. in 1 kg tomaževe žlindre pa 6 vin.; apno bode stalo kilogram 1½ vin. Torej

stane gnoj za eno doraščeno drevo 30 vin., za mlado drevo pa 15 vin. A če se bode drevo s tem gnojem in na navedeni način gnojilo, bode donášalo za polovico več sadja kot pa navadno. in recimo, da le 25 kg na 1 drevesu več, 1 kg povprečno 10 vin., znaša to 2 kroni 50 vin. pri 1 drevesu in pri 50 drevesih že 125 kron. In to je gotovo truda vredno, da se umni in marljivi gospodar potruji.

Tomaževa žlindra se dobi pri c. kr. kmetijski družbi. pri Petru Majdiču v Celju, kajnit pri c. kr. salinskem oskrbništvu v Kaluzi v Galiciji, pa tudi pri c. kr. kmetijskih družbah, ter pri gospodarskih za-
drugah. Sadjerejci poskusite, in ne bode vam žal!

Poučni in zabavni del.

Gasi, dokler tli!

Spisal L. N. Tolstoj.

V mali ruski vasi je živel kmet Ivan Ščerbakov v jako dobrih razmerah. Imel je tri sinove, od katerih je bil najstarejši oženjen, srednji že odrastel, najmlajši pa je bil tudi že tako velik, da je znal sam voditi konje in plug. Vender je bil Ivan še močan in krepak in tudi oče mu je še živel; a ta je ležal na protinu bolan že sedmo leto za pečjo. Ivanova žena je bila pametna in varčna gospodinja, sinaha pa tiha in delavna. V hlevu so imeli Ščerbakovi 3 konje in 1 žrebe, kravo s teletom in 15 ovac,

Ženske so gospodinje, šivale in delale na polju, možje pa so opravljali druga kmetijska dela. Ko je bilo v jeseni novo žito spravljeno, ni jim bilo treba tega takoj, kajti imeli so še starega. S tem, kar je Ivan skupil za oves, je poplačal davke in si kupil druge potrebščine.

Ivanov sosed je bil šepavi Gavril Gardejevič. Dokler je živel stari Gardej in gospodaril Ivanov oče, sta živela soseda v lepi slogi. Karkoli je jeden potreboval, dal mu je drugi, če je le imel. Prepirala se nista nikdar, še manj, da bi se tožila pred sodnikom. Tako je bilo, dokler sta gospodarila stara.

Po Gardejevi smrti je prišlo drugače.

Mej poprej složno živečima sosedoma se je razvnel radi malenkostne stvari prepir in sovraštvo.

Pri Ščerbakovih so imeli kokoš, ki je znesla jajce vsaki dan v skednju, in sicer v omari pri telegi. Mlada sinaha, ki je spravljala jajca za bližajoče se praznike, je šla vsaki dan prej. Nekega dne pa so otroci prepodili kokoš. Ta je zletela na sosedovo dvorišče in je znesla jajce tamkaj. Sinaha je slišala kokoš kokodakati, a imela je preveč dela, zato si je mislila, pojdem po jajce pozneje.

Na večer je šla v skedenj — a jajca ni bilo nikjer. Vprašala je taščo in svaka, sta li onadva vzela jajce, Taraska najmlajši svak pa ji je rekel:

„Kokoš je znesla na sosedovem dvorišču; tamkaj je kokodakala in od tam je priletela“.

Mlada žena je pogledala svojo kokoš, ki je sedela poleg petelina in dremala. O, kako rada bi jo bila vprašala, kje da je znesla, a kaj, saj je brezumna žival, in ne more povedati.

Sinaha je šla naravnost k sosedu.

Stara ji je prišla ravno nasproti.

„Mlada, kaj bi rada“?

„Mamica, moja kokoš je danes k vam zletela — ali ni znesla jajce pri vas“?

„O nisem videla prav nič. Hvala Bogu, naše kokoši že dolgo nesejo, imam dovolj domačih jajc, ni nam treba jemati tujih. Draga moja, mi ne hodimo pobirati jajca na druga dvorišča“.

Te besede so užalile mlado ženo. Molčati ni mogla. Beseda je dala besedo in tako se je pričel prepir. Ivanova žena, ki je nesla mimo vrč vode, pomagala je svoji sinahi. Prihitela je še Gavrilova žena, ki je kričala, da se je slišalo daleč na okolu. Omenila je to, kar je bilo in pristavila marsikaj česar ni bilo.

To je bil vrišč in ropot. Ena je kričala čez drugo. Ti si taka in taka . . . ti si tatca . . . ti si zanikerna . . . ti hočeš tvojega starega končati s strupom . . . ti si beračica . . . pokvarila si naše sito, tudi vrč, v katerem neseš vodo, je naš. Sem ga daj, le hitro. Gavrilka potegne Ščerbakovi vrč z ramena tako, da je razlila vso vodo.

Gavril, ki je prišel ravno s polja domov, zavzel se je takoj za svojo ženo. Prihitel je tudi Ivan z najstarejšim sinom svojim ženskam na pomoč. Zdaj še le se je pričel krik in vik. Drug drugega so suvali in pretepali. Ivan, močan mož, se je preril do Gavрила in mu izrul iz brade šop las. Vsa vas je vrela skupaj, in le s težavo so spravili prepirajoče narazen. To je bil začetek.

Gavril je zavil šop las, katere mu je izruval Ivan iz brade v papir in se peljal na sodišče. „Nisem si pustil brado rasti zato, da bi mi jo izruval ta hudobnež“, dejal je; in njegova žena je govorila po vasi, da bode moral Ivan pred sodnika in da bode obsojen v Sibirijo.

Že takoj prvi dan je prigovarjal stari Ščerbakov svojemu sinu, naj se z lepa poravnajo. „Bog zna, kaj še pride iz tega“, je dejal. „Pomislite otroci, da se je pričel prepir radi jednega samega jajca. Kaj je to jedno jajce, če so ga tudi vzeli sosedovi. Bog jim ga blagoslovi! Pač nepotrebno je bilo, da ste se prepirali, še celo topli ste se, a tudi to se poravna. Ljudje so pač polni greha. Pojdite torej takoj k sosedovim, odpustite drug drugemu in vse bo zopet dobro. Ako pa mislite storiti hudo, zapomnite si, vam samim bo hudo“.

A mladi niso slišali očetovih besed. Mislili so si, oče govori, kakor imajo navado vsi stari ljudje.

„Brado si je Gavril sam izpulil“, zatrjeval je Ivan; a njegov sin je raztrgal meni srajco — tu le glejte jo“.

Radi srajce je vložil Ivan tožbo.

Med to tožbo se je pri Gavrilovih izgubil žrebelj od telege. Ženske so dolžile Ivanovega sina, da ga je on ukradel. Dejale so, da so ga videle po noči, kako je lazil okolo telege in stara je pravila, da ga je nekdo videl, ko ga je ponudil v gostilni krčmarju na prodaj.

Zopet se je pričela tožba.

Na dvoriščih je bil vsak dan prepir, čestokrat celo pretep. Upili in zmerjali so tudi otroci, kajti naučili so se od svojih starišev. Kadar so imele ženske perilo in so prišle na vodi skupaj, opletale niso toliko s perilom, kakor s svojimi dolgimi jeziki.

Tudi kradli so drug drugemu, kar so mogli. Zdaj je zmanjkalo pri Gavrilovih rešeto, zdaj pri Ščerbakovih vile ali kaj drugega.

Gospodarja pa sta tožila jeden drugega pri skupščinah in pri sodišču, tako da so bili že sodniki siti njunih tožb. Zdaj je plačal Ivan ali pa bil zaprt, zdaj zopet Gavril. Čimbolj sta se tožila, tembolj je rastlo njuno sovraštvo, tem neznosnejše je bilo njuno življenje.

To je trajalo 6 let.

Stari Ščerbakov je za pečjo sedeč prigovarjal sleharni dan svojemu sinu, naj pusti tožbe, ki mu prinašajo le škodo in naj se sprijazni zopet s sosedom. A kdo je slušal starega?

Nekega dne je bilo v vasi ženitovanje. Pred vsemi ljudmi je začela Ivanova sinaha zmerjati Gavрила. Očitala mu je, da je bil zasačen, ko je kradel konje. Gavril, ki je bil pijan, se ni mogel več zadržavati. Udaril je ženo tako, da je ležala cel teden v postelji. Ivan je bil zelo vesel, kajti mislil si je, tožil bodem sosedu in Sibirija mu je gotova.

Kopet je vložil tožbo. Ko je sodišče ukazalo ženo preiskati, bila je že zdrava in ker ni imel udarec zanj nobenih posledic, je bila tožba odklonjena.

A Ivan ni odjenjal. Trudil se je na vso moč, da bi pripravil sosedu v nesrečo. Peljal se je k sodniku, ki je vso stvar izročil okrajnemu sodišču. Pogostil je starosto in pisarja s pol vedrom sladkega žganja, in res je prišlo tako daleč, da je bil Gavril obsojen.

Oba sta bila zopet poklicana na sodišče.

Pisar je vzel v roko polo in je čital:

„Sodišče je spoznalo kmeta Gavрила Gardejevega krivim. Obsodilo ga je in sicer je sklenilo, da jih dobi 20 s palico na hrbet“.

Ivan pogleda Gavрила. Ta je bled kakor zid. Obrnil se je v stran in šel iz sobe. Tudi Ivan je zapustil sodno sobo. Šel je vun, da bi vedel, kaj delajo konji. Tu je slišal Gavрила, ki je dejal:

„Po hrbtu me bodo pretepali radi njega. Mene bo žgalo in gorelo, a pri njem bo gorelo še preje“.

Ko je Ivan slišal te besede, je šel v sobo k sodnikom in pravil:

„Pravični sodniki! Čujte in sodite! Pretil je, da mi zažge hišo. Pred pričami je izrekel to“.

Poklicali so zopet Gavrila.

„Jaz nisem rekel ničesar“, dejal je ta, „le bičajte me, ako imate pravico. On, ki je tudi kriv, je prost, a jaz moram pretrpeti vse“.

Hotel je govoriti dalje, a ni mogel. Ustni sta mu trepetali in obraz mu je bil smrtno blede. Še sodniki so se prestrašili, ko so ga videli tako razjarjenega.

Zdajci je vstal star, sivolas sodnik in pričel govoriti:

„Poslušajte me! Pozabita, kar je bilo med vama, odpustita drug drugemu in vse bo dobro. Ti Gavrilo, si sedaj storil krivico, ker si ženo tako udaril, da je morala ležati cel teden. Lahko bi jo bil ubil, a Bog jo je čuval, da se ji ni pripetilo nič hudega. Spoznaj svojo krivdo, prosi Ivana odpuščanja, on ti odpusti in mi vzamemo to na znanje“.

„Po paragrafu 117. se to ne sme zgoditi“, se je oglasil pisar. „Do prijaznega sporazumljenja med njima ni prišlo, pač je izdalo sodišče odlok in ta se se mora izvršiti.“

Zopet se je oglasil prejšnji sodnik, ne meneč se za pisarjev ugovor:

„Pusti paragrafe, bratec! Prvi paragraf je ta, da se misli na Boga, in Bog vama je ponujal spravo“.

Prigovarjal jima je še nekoliko, a Gavrilo ga ni slušal.

„Malo mi še manjka do 50 let in še nikdar nisem bil kaznovan; a zdaj naj bi jih dobil s palico 20 na hrbet, vrhu tega naj bi še prosil Ivana, ki mi storil že toliko hudega, odpuščanja — ne, to je preveč . . . Vanja, mislil bodeš še na mene.“

Obraz mu je bil zopet blede, glas se mu je tresel vstal je, in šel vun.

Od sodišča do doma je bilo kakih 10 kilometrov. Pozno je prišel Ivan domov. Na dvorišče prišedši, je izpregel konje, spravil voz in šel v hišo. V sobi ni našel nikogar, kajti ženske so bile šle po živino, a sinovi so bili še na polju. Vsedel se je na klop in razmišljal. V duhu je videl pred seboj Gavrilovo blede obraz. Srce se mu jame krčiti. Kako bi bilo njemu, ko bi ga tako obsodili, kakor Gavrila, je mislil in Gavrilo se mu je začel smiliti. (Dalje sledi.)

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Za Mohorjevo družbo sta pač zimski in jesenski čas najbolj imenitna, ker oba sta ji čas žetve. V zimskih mesecih sprejema družba svoje ude in njih letne doneske, in čim več jih je, tem večje je tudi njeno veselje. Jeseni pa družba svojim udom pošilja novo duševno hrano, šestero lepih knjig. Če gre torej

vse po sreči, veseli se najprej družba družbenikov, pozneje pa družbeniki družbe!

Naj bi nam tudi letošnje leto prineslo prav veliko takega medsebojnega veselja! Zato pa se obračamo do dragih rojakov z zopetno prošnjo: Pridružite se naši res vseslovenski družbi, da se nas zbere zopet prav častno število pod varstvom naših varuhov, svetega Mohorja in Fortunata! Vsak Slovenec, vsaka Slovenka šteje si v sveto dolžnost, da je sam ud Mohorjeve družbe, in da ji s prijaznim opominom in vabilom pridobi še novih udov! — Posebno prosimo častite naše poverjenike, da ob vsaki ugodni priliki, v cerkvi kakor zunaj nje, zopet zastavijo svojo zgovorno besedo za našo družbo, in tako čim več svojih vernikov privabijo k nji. Na potrebo, veliki pomen in mnoge koristi družbe sv. Mohorja in njenih knjig nam na tem mestu pač ni treba z nova opozarjati. Naznanjamo samo, da družba svojim udom letos poda sledeči književni dar:

1. „Zgodbe sv. pisma“. 9. snopič. Za dr. Lampetom nadaljuje dr. J. Ev. Krek. — Celotnih „Zgodb sv. pisma“, — te „knjige vseh knjig“, bi pač ne smelo manjkati v nobeni slovenski hiši! S tem snopičem končajo zgodbe stare zaveze. Obsega ta del prekrasne in krepke nauke iz knjige Jezusa Siraha in Modrosti ter makabejske knjige. — Naj nam baš „Zgodbe“ ohranijo stare ude, da dobe celo knjigo v roke.

2. „Slava Gospodu“! Molitvenik. — Mnogokrat se nam je izrekla želja, naj izda Mohorjeva družba molitvenik s prav razločnim in velikim tiskom. Ustregli smo tej želji in letos podamo Mohorjanom molitvenik, s katerim bodo gotovo zadovoljni. Črke so velike, tisk lep in papir trden, da mora zadovoljiti vsakogar! Slovenci! Za 2 kroni dobite lep molitvenik, ki bi sam pri knjigotržcih stal toliko ali še več, povrh pa še 5 drugih knjig! Sezite po takem daru in zato ne zamudite, pristopiti družbi! — Molitvenik „Slava Gospodu“ se bo dobival tudi vezan, in sicer: v platnu z rudečo obrezo po 60 vin. (30 krajcarjev), v usnju z lato obrezo po 1 krono 20 vin. (60 kr.). — Cenjene ude prosimo, da naročujejo samo te in ne drugih vezav, da se delo v knjigoveznici in pri razpošiljanju preveč ne obtežkoči.

3. „Poljedelstvo“. II. del. Posebno poljedelstvo. Spisal Viljem Rohrman. — Obsega nauke, kako treba paziti na gnoj, semena razne rastline, imenitne za poljedelca. Knjiga se ozira na naše domače razmere in slovenski poljedelci naj nikar ne zamude, omisliti si jo!

4. „Zimski večeri“. Za odrastlo mladino spisal profesor Jož. Stritar. — Ta pisatelj je dobro znan našim bralcem že po prejšnjih knjigah „Pod lipo“ in „Jagode“. V tej knjigi je zbral zopet lep šopek pesmij, „drobnic“, t. j. tehtnih izrekov, mičnih basnij, prizorov, povestic itd. — sploh blaga, ki je

Kako se spravijo iz obleke madeži od vina. Raztopi v vreli vodi vinskega kamena, omoči z raztopino madež od vina, drgni ga in izperi.

Miši preženeš najlože z oleandrovim suhim listjem. To stolči v prah, pomešaj jo s suhim peskom ter nasuj v mišje luknje. Mišim je dub oleandra tako zopern, da nagloma zbeže pred njim ter se ne vrnejo z lepa.

Roks-Drops se imenuje neka slaščica (cuker), ki se prodaja v prodajalnicah in katero posebno otroci radi kupujejo. Ta slaščica je kiselasta, kakor jabolčni sok. Kdor ima rad zdrave zobe, naj se varuje te slaščice, kajti kislina, ki je v njej, razkrojuje zobni lôš (glazura), in zobje postanejo prej ali poznej gotovo črni in razpadejo.

Milnica je izvrstno gnojilo vrtnarju. Milnico ali žajfnico, ki ostane pri pranju, proč izlivati je potrata. Zakaj izvrsten je gnoj drevju, trtam in njivi. Ako gnojiš ž njo večkrat trti, preženeš ji plesnobo; ako škropiš ž njo drevje, zatreš razne mrčese, zelenjadi, posebno zelju ni boljšega gnoja od milnice, pomešane z gnojnico.

Poučni in zabavni del.

Gasi, dokler tli!

Spisal L. N. Tolstoj.

(Konec).

Iz globoke zamišljenosti ga je zbudil kašel starega očeta, ki je sedel za pečjo. Stari se je počasi obrnil, zlezel izza peči, ter se privlekel do klopi. Tu se je odkašljaj, se naslonil na mizo in vprašal:

„Kaj je — ali so ga obsodili?“

„Dvajset palic dobi na hrbet“.

Stari je zmajal z glavo.

„O slabo ravnaš, Ivan! — slabo! Hudo ne delaš samo njemu, ampak tudi sebi. Je li tebi bolje, ako njega tepejo po hrbtu?“

„Si vsaj zapomni in prihodnjič kaj takega ne stori“.

„Kaj si zapomni? Kaj ne stori? Ali ravnaš ti kaj boljše od njega?“

Ivana je to jezilo.

„Sinaho bi bil lahko ubil“, je dejal, „in sedaj mi preti, da mi zažge hišo. Ali naj se mu zato zahvalim in se pred njim priklanjam?“

Stari je globoko vzdihnil, ter pravil:

„Sovraštvo te je tako zaslepilo, da ne vidiš bruna v svojem očesu, a izdreti hočeš pezdri iz očesa tvojega bližnjega. Vedno trdiš, da je le on hudoben. Veruj mi, da hudo ne pride nikdar od jednega samega človeka. Ko bi bil samo on hudoben, a ti dober, ne bi bilo nobene tožbe. Kdo mu je izruval brado, kdo ga je tožil? Ali ne ti? In vso krivdo vališ nanj, in za vse bode moral trpeti samo on. O, Ivan, to ni prav! Bog je pravičen; prej ali slej pride kazni tudi na tebe. — Jaz nisem nikdar tako ravnal in tudi tebe nisem tako učil. Ali sem jaz tako živel z njegovim očetom? Kako sva živela midva? Lepo — prijateljsko. Kadar je njemu pošla moka, je prišla

njegova žena k nam rekoč: „Stric Frol moke potrebujemo“. „Pojdi v shrambo“, dejal sem jaz „in vzemi, kolikor potrebuješ“. In kadar je pri meni kaj zmanjkalo, šel sem tja in stari Gardej mi je rad dal, če je le imel. Tako je bilo nekdanj, in tako bi bilo lahko tudi sedaj.

Ti si gospodar v hiši, moral bi dajati vsem lep zgled. A kak vzgled jim daješ? Kaj jih učiš? Prepri-rati se, drugega ne. Zadnjič je Taraska, to malo otroče, zmerjalo staro Arino. Mati pa, ki ga je slišala, se mu je smejala. Ali je to prav? Za vse to bodeš ti nekdanj odgovor dajal Misli vender malo na svojo dušo! — Ali nas je Izveličar, ko je hodil po tem grešnem svetu, tako učil: ti meni jedno besedo, a jaz tebi dve; ti meni jedno zausnico, a jaz tebi dve. Ne, ne dragi moj! Krist je dejal: Ako ti kdo po krivici očita hudo, molči in tvojega bližnjega bo pekla vest. Ako te je udaril na jedno lice, nastavi mu še drugo rekoč: Tu udari, če sem zaslužil, in jaz ti pravim tvojemu bližnjemu se zbudi vest, spozna svojo krivdo in te bo prosil odpuščanja. Tako nas je učil naš odrešenik.

Ali, kaj molčiš, ali ne govorim resnice?

Ivan ni odgovoril ničesar.

Stari se je nekoliko odkašljaj, ter nadaljeval:

„Pomisli malo, koliko si na škodi, odkar se to-žuješ! Le preračunaj, koliko si že izdal sodnikom, koliko si zavezil in koliko si zapravil na potu. Tvoje premoženje je vedno manjše; in zakaj? Ker sam ne delaš. Namesto, da bi šel s svojimi sinovi na polje, te goni hudi duh v mesto k sodniku, ali pa h kakemu drugemu sleparju, li ne bodeš oral in sejal v pravem času, ti ne bode dala mati zemlja svojega blagoslova. Zakaj sedaj oves ni obrodil? Kdaj si ga sejal? Ko si prišel z mesta. Ej, mladi, skrbi raje za svojo hišo! Delaj s svojimi sinovi na polju in drugod, sosedu pa odpusti, ako te je razžalil in imel bodeš zopet čisto in mirno vest“.

Ivan je molčal.

Stari je nadaljeval: „Vanja, poslušaj mene izku-šenega starca; vpreži lisca, pelji se k sodniku in naredi tožbe konec, potem pojdi k Gavrilu in spravi se ž njim. Jutri je praznik Male Gospojnice in naredi obed, pripravi žganja in samovar s čajem in povabi Gavrilu k nam, da se bomo zopet jedenkrat veselili in obhajali skupno dan sprave“.

Ivan je globoko vzdihnil: Mislil si je: Starec prav si povedal! V srcu ni občutil nobenega sovraštva več; bil je pripravljen, sprijazniti se s sosedom, a vedel ni, kako bi pričel.

Stari je uganil njegove misli, zato je nadaljeval:

„Vanja, nikar ne odlašaj! Pojdi takoj. Ogenj se mora pogasiti dokler tli, kadar bo vsplamtel, ga ne boš mogel več zadržavati.“

Stari bi bil govoril še, ko bi ne bile prišle ženske v hišo. To so vpile in kričale, kakor srake.

Prišle so s pašnika, kjer so zvedele, da je Gavrilo obsojen in da je zapretil zažgati njihovo hišo.

Na poti so se prepirale s staro Gavrilkino, ki je dejala, da sodnik sedaj vso stvar obrne, ter da je vaški učitelj odposlal tožbo zoper Ivana naravnost do carja. Ko je Ivan čul to govorjenje, je staro sovrastvo z nova vsplamtelo in sklenil je, Gavrilo ne odpustiti.

Vstal je in šel vun, ne da bi spregovoril z ženskami jedno besedo. Šel je v skedenj in na pôd, kjer je pregledal, je li vse v redu.

Solnce je jemalo slovo in pošiljalo zadnje žarke na širno zemljo, ko so prišli sinovi s polja domov. Ko jih je Ivan zagledal, jim je šel nasproti, ter jim pomagal zapreči konje. Jeden komat, ki je bil raztrgan je vrgel v stran, da bi ga vzel v hišo in zašil, drugo opravo pa je ukazal spravil na svoj prostor.

Kmalu je bilo popolnoma temno. Ivan je vzel komat in je šel v hišo. Ko je stopil v vežo, je čul, kako je govoril sosed proti neki osebi s hripavim glasom te le besede:

„Hudoba naj ga vzame! Umreti mora!“ Ivan je postal za trenutek, zmajal z glavo, potem pa stopil v hišo.

V sobi je bila prižgana luč. Vse je bilo tiho. Vsak je bil pri svojem delu. Sinaha je sedela v kotu pri kolovratu in je predla, tašča je pripravljala večerjo, starejši sin je pletel iz bičevja čevlje, mlajši je imel pred seboj knjigo, Taraska pa se je odpravljal, da bi s konji prenočil na polju.

Ivan je stopil v sobo. Jezno je pahnil mačko s klopi in začel kričati nad ženskami, češ, da ni nobena reč na svojem prostoru; potem se je vsedel, nagubančil čelo in začel krpiti raztrgani komat. Gavrilova pretnja pred sodiščem in besede, katere je ravnokar čul — „umreti mora“ — mu niso šle iz misli.

Po večerji je vstal Taraska, ogrnil si je kožuh in kaftan, vzel je kruh in šel k konjim.

Najstarejši brat ga je hotel spremiti, a Ivan je vstal in šel sam s svojim sinom.

Na dvorišču je bilo popolnoma temno. Niti jedna zvezda ni razsvetljevala temne noči, kajti nebo je bilo prepreženo s črnimi oblaki, katere je podil veter sem in tja.

Ivan je pomagal Tarasku na konja, je pognal žrebe; potem je postal in zrl za mladim, dokler ni izginil ta v temno noč. Nekoliko časa se je čulo peket konjskih kopit in krik Taraskovih tovarišev, ki so se sešli na konci vasi, a slednjič je utihnilo tudi to.

Dolgo je še stal Ivan na dvorišču in besede: Da bi le pri njem ne gorelo preje — mu nočejo iz spomina.

Sam s seboj ne bo imel usmiljenja... sedaj je suša... veter je močan... Priplazil se bode kje od zadaj... zažgal poslopje... in... zbežal.

Moje premoženje bo upepeljeno... sam bode ušel brez kazni... O, da bi mogel presenetiti! Ne da bi ga spustil iz rok.

Hotel je stopiti v hišo, a notranji glas mu je velel, naj gre okolu poslopja. Kdo ve, kaj ima ta Gavrilo v mislih. Tiho se plazi ob zidu. Ko zavije okolo prvega ogla, zdi se mu, da je na drugem oglu nekaj skočilo in se zopet skrilo. Postoji. Vse tiho. Le tamkaj v slami je nekaj šumelo. Najprej ni vedel ničesar, a počasi so se oči navadile temote in dobro je razločil brano in plug. Ostro zre tjakaj. Ne vidi ničesar — vse mirno.

Samo dozdevalo se mi je — vender je bolje, da grem naokolo. Tiho je stopal dalje. Že je bil na drugem koncu. Blizu ogla se je nekaj zasvetilo, a hipoma zopet ugasnilo. Srce se mu je začelo krčiti, korak mu je zastal. Zdajci je vsplamtelo ravno na istem mestu. Ob žarečem svitu je zapazil človeka s čepico na glavi, ki je čepel na tleh, tako, da mu je kazal hrbet. V roki je držal snop slame in jo zažigal. Od strahu zavzet je strmel Ivan nekoliko časa na ono mesto, potem pa je hitel z velikimi koraki požigalcu nasproti. Ne uide mi, — takoj ga zgrabim. — O groza! zdaj je vsplamtelo tudi na drugem oglu. Vsa slama je že v plamenu — in tu stoji Gavrilo — dobro ga vidi!

Kakor jastreb na goloba tako se je spustil Ivan na Gavrila. Zvežem ga, ne uide mi. A Gavrilo je čul njegove korake, obrnil se je in zbežal kakor zajec.

„Ne uide mi“, je kričal Ivan, in hitel za njim.

Že ga je prijel za vrat, a Gavrilo se mu je izmuznil iz rok, podrl ga na tla in bežal dalje. Ta se je hitro pobral, kričal na pomoč in hitel za begunom. Zopet ga je držal za vrat, a zdajci je začutil po glavi udareci stemnilo se mu je pred očmi in zvrnil se je na tla.

Ko se je zopet zavedel, ni videl Gavrila nikjer. Pogledal je proti svoji hiši. Gorje, tamkaj je svetlo, kakor po dnevi. Ves skedenj je v ognju, kmalu objame uničujoči plamen tudi hišo. A zdaj je začel pihati še veter. Iskre lete kakor pušice po zraku in padajo na streho.

„Kaj je? bratje!“ je kričal Ivan, ter dvigal in sklepal roke. „Samo goreči snop bi bil moral potegniti izpod strehe, ga poteptati, in vse bi bilo dobro.“

V strahu ni mogel niti dalje. Noge so se mu zapletale, le s težavo je naredil par korakov.

Ko je prišel do svoje hiše, je ogenj že na vseh oglih švigal iz nje. Rešili so se le ljudje, vse drugo so morali prepustiti uničujočemu plamenu. Pogorela je živina, kokoši, plug, brana, telega, omara kjer so bile spravljene obleke, žito — sploh vse. Edino premoženje Ščerbakovo so bili konji, katere je Taraska že preje gnal od doma. Zdaj je začelo goreti tudi pri Gavrilu; odtod je raznesel veter iskre tudi na sosedne strehe. Kmalu je bilo pol vasi v plamenu. Gorelo je

vso noč. Pri Gavrilu so rešili vsaj živali in nekaj orodja.

Ivan je stal na svojem dvorišču, zrl v plamen in vedno ponavljal:

„Kaj je? bratje! Samo goreči snop bi bil moral potegniti izpod strehe, ga poteptati in vse bi bilo dobro“.

Ko se je udrila streha, je zlezel Ivan v hišo, zgrabil tram in ga vlekel venkaj. Ženske so ga hotele zadržavati, a on jih ni slušal. Drugič je plezal v hišo; a zdaj se mu je zvirtelo in on je padel v ogenj. Najstarejši sin je skočil sa njim in ga privlekel vsega osmojenega venkaj; tudi jedno roko je imel ranjeno.

Polagoma je ugasnil ogenj. Ivan je stal še vedno na pogorišču in govoril pred se:

„Kaj je? bratje! Samo goreči snop bi bil moral potegniti izpod strehe, ga poteptati in vse bi bilo dobro“.

Kdorkoli ga je videl je dejal: „od žalosti je izgubil pamet“.

Ivanovega očeta, ki ni mogel hoditi, so prenesli iz goreče hiše k županu sosedne vasi. Tamkaj je ležal do jutra.

Zjutraj je prišel županov sin k Ivanu na pogorišče, ter mu pravi:

„Stric Ivan, tvoj oče umira, on te hoče videti in vzeti od tebe slovo“.

Ivan ni mogel takoj razumeti, kar mu je pravil mladenič. Pozabil je na očeta. Pozabil je na vse.

„Kateri oče? Kdo kliče?“

„Tvoj oče te kliče. Pojdi k njemu; on umira. V naši hiši leži. Stric Ivan, pojdi hitro“.

Le s težavo je razumel Ivan mladeničeve besede ter šel za njim.

Pri županu je bila samo žena z otroci doma, vsi drugi so bili na pogorišču. Ivanov oče je ležal v sobi na klopi, držal gorečo luč v roki in zrl k vratom. Ivan je vstopil. Ko ga je stari zagledal, sklonil se je nekoliko ter dejal:

„Ivič, ali ti nisem pravil, kdo je požigalec?“

„On, oče on. Jaz sem ga videl, ko je zažigal slamo. Jaz bi bil moral samo goreči snop potegniti izpod strehe, ga poteptati in vse bi bilo dobro“.

„Moja zadnja ura je prišla. — Ivan tudi ti bodeš moral enkrat umreti. Povej mi sedaj, kdo je vsega kriv?“

Ivan je zrl srpo pred se in molčal. „Pri Bogu te rotim, da mi poveš, čegava je krivda“.

Ivan se je zavel, spoznal svojo krivico, padel pred očeta na kolena, ter je jokaje: „Moj oče, odpusti mi; zavoljo Boga mi odpusti. Kriv sem jaz pred teboj in pred Bogom“.

Starec je vzel luč v levo roko, z desno se je hotel prekrižati, a ni dosegel čela. „Hvaljen bodi Bog! Hvaljen bodi Bog!“ je mrmral in gledal svojega sina.

„Ivič, ah Ivič!“

„Kaj je oče? Kaj naj storim? Kako se preživimo sedaj?“

Starec je zbral poslednje moči, pogledal svojega sina, ter dejal:

„Ako živite v Bogu, se lahko preživite. Poslušaj me Ivič. Ne povej nikomur, kdo je zažgal. Odpusti Gavrilu, in Bog tudi tebi odpusti.“

Ko je rekel te besede je zgrabil luč z obema rokama, zdihnil, zatisnil trudne oči ter zaspal na veke.

Ivan ni tožil sosedu, in nihče ni zvedel, kdo je zanetil ogenj.

Gavril se ni mogel dovolj načuditi, da je molčal Ivan. S prva se ga je bal, a kmalu se je privadil nanj. Ko so drugi videli, da sta si gospodarja dobra, sprijaznili so se tudi ti. Sezidala sta novi hiši in prijateljsko kakor sta živela prej stara dva, živela sta sedaj tudi ona dva.

Čestokrat se je spominjal Ivan besed svojega očeta: „Ogenj se mora pogasiti dokler tli!“

Novice.

— **Osebnosti.** Okrajni glavar v Postojni, gospod Viljem pl. Laschan, je poklican k deželni vladi kot referent, deželnovladni svetnik v Ljubljani, gospod dr. Ludovik pl. Thomann, pa prevzame vodstvo okrajnega glavarstva v Postojni. — Ministrstvo za notranje zadeve odpošlje c. kr. deželni vladi pridelenega višjega okr. živinozdravnika gospoda Alojzija Pavlina v štiritedenski kurz za bakteriologijo in mikroskopijo na visoko šolo za živinozdravstvo na Dunaj. — Predstojnik računskega oddelka pri finančnem ravnanstvu v Ljubljani, računski svetnik gospod Anton Svetek, je dobil naslov in značaj višjega računskega svetnika. — Imenoyani so notarski kandidatje gg.: dr. Julij Guštin v Črnomlju notarjem v Senožečah, Ivan Gregorčič v Ribnici notarjem v Žužemberku in dr. Ivan Winkler v Krki na Koroškem notarjem v Trzinu. Ali je dr. Winkler slovenščine v besedi in pisavi popolnoma zmožen? — Okrožni zdravnik v Mokronogu, gosp. I. Mahorčič je šel v pokoj; na njegovo mesto pride g. dr. Josip Malnerič, sedaj okrožni zdravnik v Črnomlju. — Nadinžener srbskih železnic, g. Seb. Roš, naš rojak iz Trbovelj, je dobil za svoje zasluge Takova red III. vrste.

— **Častno občanstvo** je občina Bistrica pri Pliberku podelila gg. dr. Alojziju Krautu, odvetniku, Vekoslavu Legatu, vodji tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu, in Ant. Svetini notarju v Pliberku.

— **Poroče.** Poročil se je v soboto 8 t. m. gospod Josip Filic, c. kr. poštni oficijal z gđe. Milko Rozmanovo, hčerko gosp. Frana Rozmana, kontrolorja deželno-plačilnega urada. — Isti dan se je poročil gospod Makso Bradaška, c. kr. finančni računski asistent z gđe. Minko Zamejic. Čestitamo!

— **Oficirski ples v »Narodnem domu«.** Ta teden smo se prav od srca smejali. V zadnji številki smo priobčili notico, v kateri smo se norca delali iz tistih, ki so kar iz sebe same navdušenosti zaradi oficirskega plesa, ter se popolnoma pozabili, da imej naše socijalno življenje slovenski značaj. Mi si nikakor ne domišljamo, da je bila naša satira kdo ve kako duhovita, dasi smo še veliko slabših čitali izpod kaj renomiranih peres; tudi se nič ne čudimo, da ni po ukusu tistih, ki se čutijo zadete, ali da bi se našel človek,